

KWS foder- og energiroer 2024

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

Kære grovfoderproducent

Som så ofte før var foråret 2023 igen udfordrende for mange. Roerne blev sået til tiden, men vejret var ikke helt optimalt. Det meget tørre forår betød, at fremspiringen blev meget uens, og i nogle marker spirede de sidste roer først frem i juni. Sommeren blev våd og lidt kold. Og så sluttede året med frost i november, hvor mange havde taget roerne op eller var tæt på.

På trods af de forskellige udfordringer vejret har givet, er udbytterne igen i top og tæt på, hvad der normalt høstes. Forsøgene viser de samme udbytter som tidligere år og understreger igen, at roen med den lange vækstsæson er en sikker og stabil grovfoderafgrøde - næsten uanset vejret og klimaet.

Frosten i november kom som en overraskelse for mange, og der har været mange opkald i den anledning. Skulle roerne tages op og lægges i kule eller var det bedre at lade dem sidde i jorden. Ikke nogen let beslutning, for under alle omstændigheder vil der komme en frostpåvirkning, der nedsætter holdbarheden.

Mange spørger ofte, hvorfor roen ikke er mere udbredt som foder. Det skyldes gamle minder om meget arbejde og tung håndtering. De "gamle" historier har været svære at overvinde, men nu ser det ud til, at der sker noget. Landmænd tænker konstant på at udvikle arbejdsprocesser og lette dagligdagen. Således har to - ganske uafhængig af hinanden - fundet en enkel og effektiv måde at ensilere roerne på. Læs mere om dette på side 14 i denne brochure. Det har givet genlyd rundt omkring i landet, og der er flere, der overvejer at begynde med roer igen.

Udbytterne i årets Landsforsøg med roer til foder og energi viser igen, at der kan hentes store udbytter i tørstof. 20,9-23,4 tons fra lavest- til højest ydende sort.

KWS-sorterne ligger igen i 2023 blandt de højest ydende. ALISHA KWS som den højest ydende. VIORICA KWS, ELOQUENTA KWS og den nye sort CALLEDIA KWS kommer lige efter. PIERINA KWS med fht 104 for udbytte i tørstof har igen den laveste mængde vedhængende jord og bekræfter dermed de seneste års afprøvning.

Beet Seed Service fortsætter i 2024

Vi har siden 2021 tilbudt en gratis forsikring, hvis roerne skal såes om. Beet Seed Service er til alle, der køber KWS-roefrø. Du kan købe nyt KWS-roefrø ved omsåning og få 50% rabat i forhold til oprindelig pris. Vi fortsætter med dette tilbud i 2024 til alle, der køber orange frø fra KWS. Læs mere i denne brochure om Beet Seed Service.

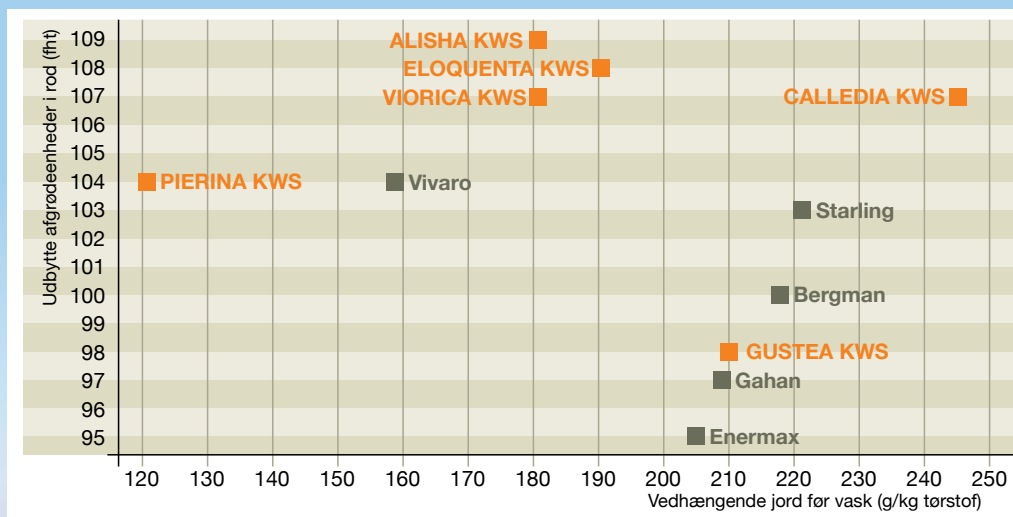
Rigtig god læsning.

Med venlig hilsen

Lars Andersen
KWS SCANDINAVIA A/S

Udbytte i afgrøde-
enheder og gram jord
per kilo rodtørstof

Landsforsøg 2023, udvalgte sorter

Indhold

Roesorter	
04	ELOQUENTA KWS
05	ALISHA KWS
06	VIORICA KWS
07	PIERINA KWS
08	CALLEDIA KWS
09	GUSTEA KWS

Tips & råd	
10	Tredje år med roer
12	Første år med roer
14	Effektiv ensilering af roer
16	Beet Seed Service
18	myKWS
19	Forhandleroversigt

ELOQUENTA KWS

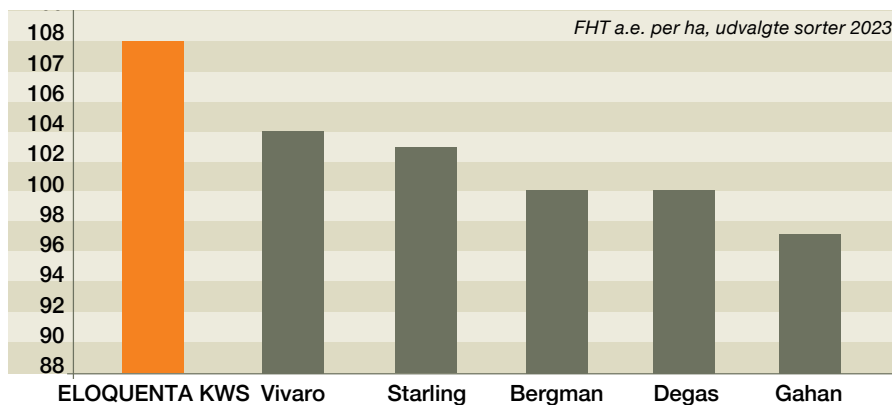
Stabil gennem flere år

ELOQUENTA KWS er en af de mest stabile sorter gennem tiden. Den højst ydende roesort på det danske marked som gennemsnit af de seneste syv år i landsforsøgene. En høj tørstofprocent sammen med et højt rodudbytte giver et maksimalt udbytte i energi per ha.

ELOQUENTA KWS har en meget lav tendens til stokløbning i stresstest, og ved normal såning er der ingen risiko.

ELOQUENTA KWS har en meget lav modtagelighed overfor bladsygdommene bederust og meldug.

	Tørstof %	Udbytte a.e. per ha	Gram jord per kg ts	Højde over jorden	Promille stokløber
2023	22,0	20.700	191	71	0,0
2016-23	22,6	19.800	204	61	0,3

Kilde: Landsforsøg 2016-23

ALISHA KWS

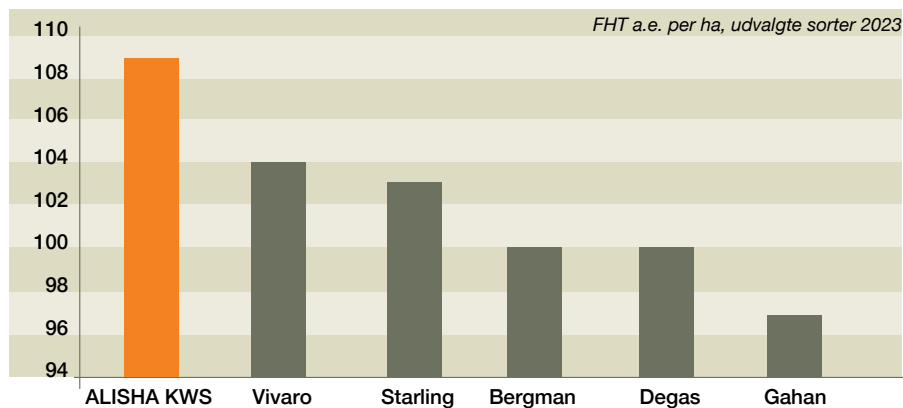
Højest ydende sort i 2023

ALISHA KWS blev den højest ydende sort i landsforsøgene i 2023 og understreger dermed, at der er stabilitet og potentiale i sorten. Sorten har været på markedet siden 2019 og har aldrig skuffet.

ALISHA KWS er blandt de reneste sorter med meget lav mængde vedhængende jord per kilo rodtørstof. Tørstofprocenten er altid høj og i gennemsnit af årene i forsøg 23,4 %.

ALISHA KWS har en god bladsundhed og tolerance overfor bedemøddug og rust.

	Tørstof %	Udbytte a.e. per ha	Gram jord per kg ts	Højde over jorden	Promille stokløber
2023	22,7	21.100	181	72	0,0
2018-23	23,4	19.500	156	69	0,2

Kilde: Landsforsøg 2018-23

VIORICA KWS

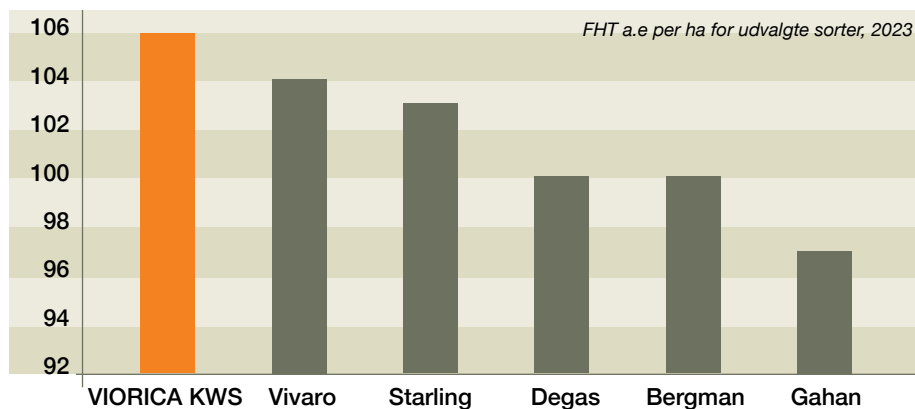
Udbytte og dækning af jorden

VIORICA KWS er meget stærk i foråret og spirer hurtigt frem. Den store top dækker tidligt og rigtig godt for ukrudt.

VIORICA KWS har et meget højt udbytte i rod, der i gennemsnit af de sidste fem år, ligger over 19.000 a.e i forsøgene. Tørstofprocenten er høj, omkring 22 % i roden, og ønsker man at høste toppen, så er her også rigtig mange kilo tørstof, 5.800 kilo som gennemsnit over fem år.

VIORICA KWS har en god tolerance over for meldug og en middel modtagelighed for rust. Renheden er bedre end gennemsnittet af alle sorter i landsforsøgene.

	Tørstof %	Udbytte a.e. per ha	Gram jord per kg ts	Højde over jorden	Promille stokløber
2023	21,5	20.500	181	80	0,0
2019-23	22,1	19.400	199	69	0,0

Kilde: Landsforsøg 2019-23

PIERINA KWS

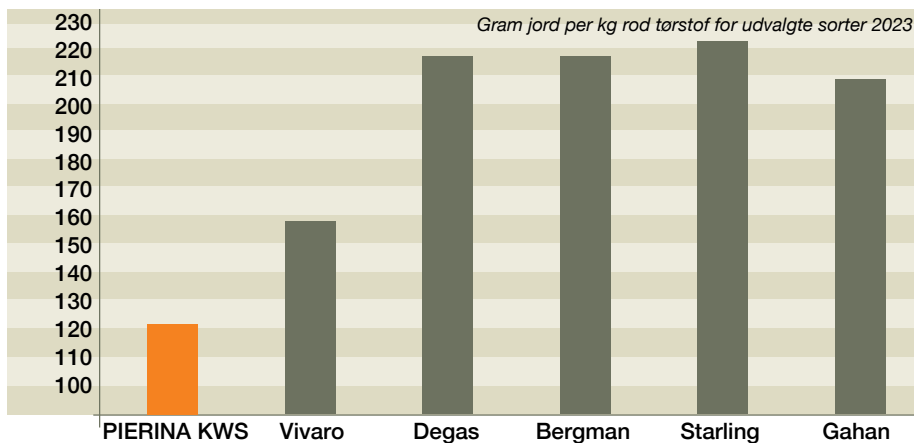
Stadig den reneste roe på markedet!

PIERINA KWS har i alle år i forsøgene siden 2016 været suveræn på renhed. Absolut laveste mængde jord per kilo rodtørstof. Ingen kommer i nærheden på dette punkt. Sorten ligger højt i udbytte, 19.300 a.e i gennemsnit siden 2016, og så har sorten en høj tørstofprocent; 23,3 % i samme periode.

Betyder 10 gram jord mere eller mindre per gram rodtørstof så noget? Ja, det gør det! Ved et udbytte på 18 tons rodtørstof per ha, vil det betyde 180 kilo jord per ha! Da der typisk er mellem 30 og 100 gram mere jord på konkurrerende sorter, betyder det mellem 540 og 1.800 kilo jord mere per ha!

PIERINA KWS har en lav modtagelighed for bladsygdomme og ingen stokløbere de sidste syv år!

	Tørstof %	Udbytte a.e. per ha	Gram jord per kg ts	Højde over jorden	Promille stokløber
2023	22,6	20.000	121	77	0,0
2016-23	23,2	19.300	123	68	0,0

Kilde: Landsforsøg 2016-23

CALLEDIA KWS

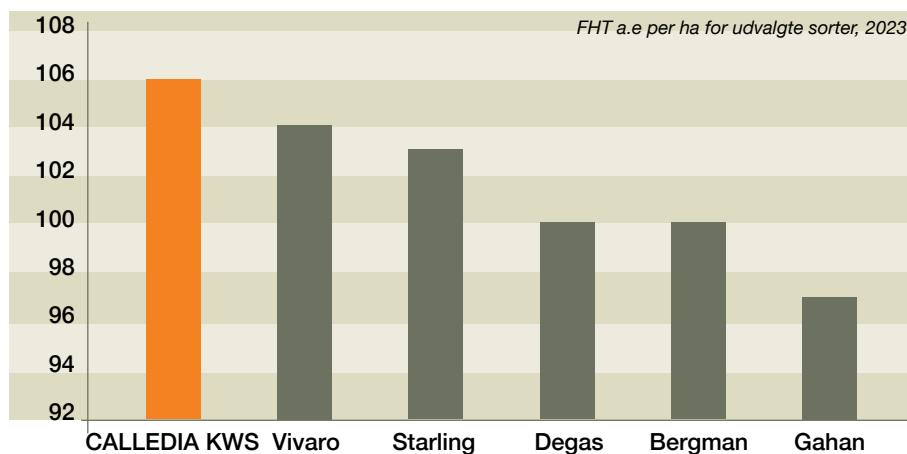
NYHED med udbytte

CALLEDIA KWS har en god højde i jorden, en rigtig god fremspiring og forårsudvikling. Tørstofprocenten er særdeles høj, 22,7 % i 2023.

CALLEDIA KWS er udbytte i rod og top. Over 20 tons tørstof i 2023 i rod og 5,4 tons tørstof i toppen. Sorten er det oplagte valg såvel til foder som til biogas, hvor toppen bidrager med højt input. Dækning af jorden er rigtig god.

CALLEDIA KWS har en rigtig god tolerance overfor bladsygdommene rust og meldug.

	Tørstof %	Udbytte a.e. per ha	Gram jord per kg ts	Højde over jorden	Promille stokløber
2023	22,7	20.300	245	71	0,0

Kilde: Landsforsøg 2023

GUSTEA KWS

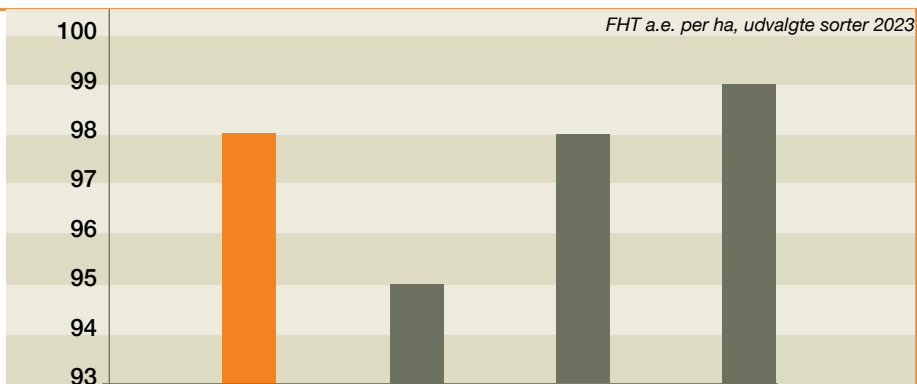
Half & half

GUSTEA KWS er en røe, der er halv "gammel type" og halv "sukkerroe", og hører til gruppen af sorter med en middel tørstofprocent. Den henvender sig til de dyrkere, der før har dyrket lavprocentlige sorter, men ønsker en mere ensartet højde i jorden for at lette optagningen.

GUSTEA KWS har den velkendte store top med meget brede blade, der gør, at der lukkes rigtig godt af for ukrudt.

GUSTEA KWS sidder højt i jorden og har ingen stokløbere i forsøgene.

	Tørstof %	Udbytte a.e. per ha	Gram jord per kg ts	Højde over jorden	Promille stokløber
2023	19,9	18.800	210	93	0,0
2021-23	20,4	17.600	221	88	0,0

Kilde: Landsforsøg 2023

Tredje sæson med roer

Lars Bonde
Handbjerg Hovgaard &
Nørreholm Holstein
Handbjerg Hovgaardvej 5
7830 Vinderup

Da Lars Bonde overtog forældrenes gård for godt 30 år siden, havde der altid været roer på gården, en helt naturlig afgrøde. Men efter ændrede regler fra EU, hvor der blev indført forskellige tilskudssatser på afgrøder, fik roerne ingen tilskud og majs blev attraktiv som ny afgrøde. Og samtidig var TMR ved at blive moderne. Blandt andet derfor blev roerne taget ud af mark- og foderplan, indtil for tre år siden.

Bedriften er vokset støt siden starten og i dag er der 1.000 køer på Nørreholm med en produktion på 12.000 kg EKM. Og 700 køer i nybygget stalld på Handbjerg Hovgaard, der producerer 14.000 kg EKM med tre gange malkning. Grovfoder er græs- og majsensilage med 1/3 græs og 2/3 majs. Med

210 ha majs og 65 ha roer ensileres i en silo. Det tager 5 dage og så er der foder til et år.

det nuværende areal, er der for lidt til grovfoderproduktion i forhold til antal køer. Derfor opstod tanken om at få roerne tilbage, da udbytteerne er større per ha, de er mere stabile over år og kvaliteten er altid den samme og meget let fordøjelig. Samtidig spreder det risikoen i de år, hvor majsens ikke er så god som i 2023.

Det er besætningen på Nørreholm der får roer. Det blæser for meget ved Handbjerg Hovgaard, og der er stor risiko for sandfygning. Derfor er roerne fravalgt på denne lokalitet.

Roerne bliver ensileret sammen med majs, når denne høstes. Jeg vil have gjort det hele i samme arbejdsgang og ikke have roerne til at ligge. Det giver mere ro i maven og ingen markskader ved sen optagning, siger Lars Bonde. Der ensileres 210 ha majs sammen med 65 ha roer i samme silo. Roerne bliver lagt ud oven på majsens og knust med en stened-lægningsfræser. Hele processen tager 5 dage og så er der foder til det næste år.

Der tildeles fire kg tørstof per ko per

dag af ensilerede roer og andelen af hjemmeavlet foder ligger på 57 %. En observation ved introduktionen af roer er, at det er lettere at holde kørerne i huld. Og når roerne er ensileret, er der ingen problemer med at holde maverne i orden. Alt i alt, har det været en god beslutning at tage roerne ind i produktionen, slutter Lars Bonde.

Første år med roer

Hans Skovgaard
"Skovgaard"
Horsbjergvej 1
8653 Them

Da priserne på indkøbt foder begyndte at stige i 2021 og 2022, gik Hans Skovgaard i gang med at se sig om efter alternativer til indkøbt energi til køerne. Roerne kom ind i billedet som en mulighed, men inden den endelige beslutning kunne tages, skulle der styr på processerne. Hvad er vigtigt at tage højde for i dyrkningen, hvem skal passe afgrøden og hvordan skal den håndteres og opbevares efter optagning. Alle disse aspekter blev overvejet og belyst, inden den endelige beslutning blev taget.

De 525 SDM-årskøer på "Skovgaard" har det sidste år fået ensilerede roer i foderplanen og det fungerer rigtig fint. Grovfoderet består af to kilo tørstof i roer per ko per dag, sammen med majs- og græsensilage i forholdet 40/60. I alt tildeles der i TMR to kilo tørstof per ko per dag. Vi holder

Roerne dyrkes på uvandet JB 2-3, med et stabilt højt udbytte. Det er der ikke andre afgrøder, der kan hamle op med.

mælkemængden på 45 kg EKM per dag - også hen over sommeren. Vi har en fedtprocent på 3,85 og en proteinprocent på 3,50 hen over året. Antal malkninger ligger stabilt lige under tre per ko per dag, i AMS. Roerne giver en høj fordøjelse af hele rationen og gødningskonsistensen er blevet forbedret, siger Hans Skovgaard.

For 15 år siden åbnede "Skovgaard" gårdbutik med salg af egne produkter. Det var et ønske om at sælge gode

produkter direkte til forbrugeren og at få liv på gården. I dag sælges der fra gårdbutikken 300 stykker Angus kvæg, 700 frilandsgrise og æg fra 600 høns der "bor" i en mobil hønsegård. Alle dyr produceres og skæres op på gården. Kunderne i gårdbutikken kan frit gå over i kostalden og se og opleve køerne. Denne åbenhed er med til at give et indblik i en moderne husdyrproduktion, og alle kan med egne øjne se hvordan dyrene trives.

Alt grovfoder er egen produktion og

markplanen består af 225 ha majs, 150 ha græs, 50 ha byg-/ærtehel-sæd til udlæg og 15 ha roer. Alle afgrøder passes i store træk af maskinstation. Roerne tages op af "Elmegården" med selvkørende optager og lægges i kule. Når det er tid til ensilering, bliver roerne rensat og knust i marken, med en selvkørende Holmer rense-/læsemaskine fra KH Agro. På gården ensileres roerne med en blanding af roepiller og tørt græs, mest piller.

Topensilering

- effektiv ensilering af roer

Landmænds effektivisering af arbejdsprocesser.

I gennem de seneste år har der været fokus på roerne til foder og biogas, og mange har set en mulighed for mere stabil grovfoderproduktion, mere

hjemmeavlet grovfoder og bedre mælkeafregning. Men alle de dårlige historier fra dengang vi brugte greb fra roekulen og kørte jord ud fra roerensen, er blevet givet videre fra generation til generation. Og ingen tvivl om at det var hårdt og kedeligt arbejde. Men nu er der endelig fundet en effektiv håndteringsmetode.

Der er prøvet mange forskellige metoder til at ensilere roerne, så der kan fodres hele året uden foderskift. Ensilering i lag med græs eller majs samt iblanding af roepiller eller sojaskaller har alle involveret flere maskiner.

Men de landmænd, der vil have roer har gennem årene tænkt i alternativer

til opbevaring. Således er der to landmænd, der uafhængigt af hinanden, har forsøgt sig med at ensilere roerne ovenpå eksisterende ensilager. Det er nu tre år siden, at de gjorde det første gang og i dag er der mange, der har taget metoden i brug.

Der er nogle få regler, der skal overholdes ved "topensileringsmetoden". Først skal der ved indlægning af basisensilagen - majs, græs eller andet - efterlades ca 50 cm silovæg til at støtte roerne. Dernæst er det vigtigt, at roerne efter optagning opbevares minimum 3 uger i kule. Under lagringen stopper roen væksten og "samler" sig, hvorved den holder bedre på væsken.

Til sidst er det en god ide at beregne, hvor mange roer, der skal lægges ind over ensilagen for at få den ønskede fodring. KWS har sammen med Bovi-Consult udviklet en beregner, der kan findes under myKWS. Det omtales senere i denne brochure.

For at få et optimalt resultat er det vigtigt, at roerne knuses i små stykker med en god fordeling mellem de største stykker og en del små krummer. Herved kan roerne selv pakke sammen og ensilere uden problemer. En skovl, der med sikkerhed kan klare denne opgave, er en VDW model RS roeknuseskovl.

Knuste ensilerede roer på kolbemajs

Inden knusning af roerne tages plastikken af ensilagen og roerne knuses hen over ensilagen i den højde, der er beregnet. Start fra den ene ende af siloen, og arbejd dig baglæns i siloen, indtil du er færdig. For at lave en jævn overflade kan du enten gøre dette manuelt med en skovl eller med en rotorharve påmonteret en traktor med tvillinghjul.

Når alle roer er knust lægges plastikken

på igen og roerne er placeret til næste års fodring. Under ensileringsprocessen reduceres den oprindelige højde til cirka 40-50 %, og saften er trængt ned i ensilagen. Det ser ud til, at en meter roer fra start giver saft en meter ned i ensilagen. Derfor har vi i vores beregner lavet en sikkerhedszone på 50 cm i bunden for at undgå saftafløb.

KWS Beet Seed Service 2024

To markbesøg i vækstsæsonen og frø til halv pris ved omsåning

KWS tilbyder stadig Beet Seed Service til alle, der dyrker roefrø fra KWS. For dig betyder det, at ved at registrere

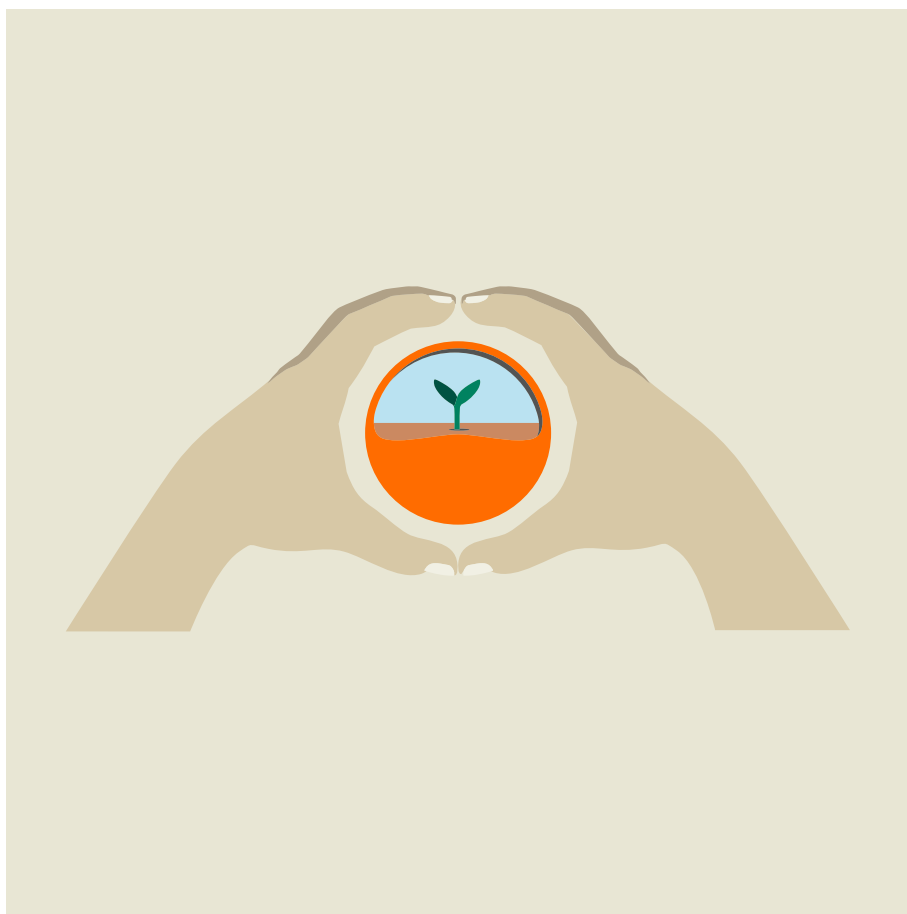
dit køb af KWS-roefrø hos os kort efter såning, får du adgang til to markbesøg i vækstsæsonen på et tidspunkt efter eget valg.

Gratis forsikring

Der kan altid opstå uforudsete påvirkninger af de nye planter ude i marken. Og selvom alle gør deres bedste for, at det hele skal lykkes, så kan man opleve, at planter ikke kommer godt fra start.

Med KWS Beet Seed Service, har du mulighed for at tegne en gratis forsikring mod enhver form for negativ påvirkning af din roeafgrøde i de tidlige stadier. Lige meget om misvæksten skyldes forringet frøkvalitet, såning i ubekvem eller tør jord, skorpedannelse, jordboende skadedyr eller haglskade, så kan du benytte forsikringen, som giver adgang til køb af frø til halv pris. Skyldes omsåningen en sprøjteskade gælder forsikringen selvfølgelig også her. Men kun hvis det er omsåning af og med roefrø fra KWS.

Tilmelding kan gøres under din myKWS profil. Har du ikke allerede en, er det let at oprette sig. Når du er oprettet, vælger du ikonet, der svarer til billedet på denne side, Beet Seed Service.

GUDP “Unbeetable”

Som tidligere nævnt i denne brochure, så er der nok flere årsager til, at roen ikke er mere udbredt end den er. Et vigtigt element der mangler, er opdaterede informationer til de forskellige fodervurderingsværktøjer, der bruges i Europa og USA. Det er forholdsvis gamle data vi bruger, tilbage fra 80-erne. Samtidig er der ikke lavet en grundig analysering af roens klimaaftryk til foderbrug. Og da klima har en stor betydning for fremtidens kvægbrug, er der behov for at få belyst roens positive betydning for dyrkning-en og fodringen.

KWS deltager sammen med AU Viborg Aarhus Universitet, VELAS, ARLA, Nordic Sugar og NorFor i GUDP projektet UNBEETABLE.

Et projekt der strækker sig fra september 2021 til marts 2025. Projektet har til opgave at beskrive roen fra frø til den er fodret op, som ensileret fodermiddel. Der er de seneste år taget prøver af friske roer i forskellige lande i Europa på forskellige jordtyper. For alle prøver er der indhentet informationer om dyrkningsinput, der indgår i den samlede beskrivelse af roens CO2-aftryk.

Der er fodret med ensilerede roer til køer i klimakamre for at måle metanproduktionen. Samtidig er der lavet forsøg med samensilering af roer og forskellige fodermidler. Alle fodermidler er valgt ud fra, hvad der normalt findes på gården i forvejen. Det er forskellige ensilager og indkøbte fodermidler.

Som en del af projektet, skal resultater selvfølgelig præsenteres og udbredes. Derfor vil vi senere på året afholde en dag i roens tegn. Vi vil på Store Roedag præsenterer nogle af resultaterne fra projektet, maskiner til dyrkning, optagning, rensning og knusning. Nogle af de forskellige ensileringsmetoder med fordele og ulemper. Lokalt er ikke fastlagt endnu, men vil blive meddelt i god tid igennem forskellige medier.

**Sæt allerede nu X
i kalenderen til
Store Roedag 2024
onsdag den 23. oktober**

 Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

gudp

AU VIBORG
AARHUS UNIVERSITET

Nordic Sugar
Member of Nordzucker Group

NorFor
Nordic Feed Evaluation System

velas

Digital rådgivning om roedyrkning

myKWS

myKWS er et online værktøj, som er udviklet af KWS. Her kan du få overblik over dine marker og finde mange nyttige værktøjer, der kan optimere dyrkningen af den enkelte mark. Udover roer til foder- og energi er der også majs og andre afgrøder, der måske har din interesse. Vælg dem du gerne vil høre mere om.

Er du allerede oprettet som majsdyrker, kræver det kun, at du vælger roerne til under din profil, så får du også adgang til informationer, der omhandler roer. Der er for eksempel mulighed for at notere specielle observationer på markniveau, så du altid kan gå tilbage og se, hvor der er et problem, så som en tidselplet eller et dræn, der måske er stoppet.

Det er også under myKWS, at du kan finde vores "Beregner til topensilering", til ensilering af roer ovenpå eksisterende ensilager af majs eller græs, som tidligere beskrevet.

Forhandler- oversigt

Nordic Seed	VIORICA KWS	CALLEDIA KWS
DLG	PIERINA KWS	
DSV Frø	ALISHA KWS	
Linds	ALISHA KWS	
Hornsyld	ALISHA KWS	
EWERS	ALISHA KWS	
BAT Agrar	ALISHA KWS	
Alle forhandlere	ELOQUENTA KWS	GUSTEA KWS

Lars Andersen

Mobil: 3062 9636

lars.andersen@kws.com

KWS SCANDINAVIA A/S

Lysholt Allé 10
7100 Vejle

Tlf. 5484 3211

www.kws.dk